

Mitä ovat ekoalueet ja pitäisikö niitä saada myös Suomeen?

Luomufoorumi, Hämeenlinna 19 – 20.3.26

**Päivi Pylkkänen, HY/ Ruralia-instituutti ja Brita Suokas, Luomuliitto
Kohti ekoalueita – ekoaluetiekartan kokoaminen Etelä-Savoon -
hanke**

**LUOMU
LIITTO**

Saimaan Luomu ry

Elinvoimakeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Mikä ekoalue?

(eco-district,
eco-region) tai
bioalue
(bio-district,
bio – region) tai
luomualue
(organic district)

➤ Hankkeemme termivalinta: ekoalue

Kuvakaappaus: <https://www.ecoregion.info/2020/11/09/organic-districts-map/>

Kohti ekoalueita

Määritelmä asiakirjasta (EU COM 2021/141, kohta 13):

”Ekoalue on erityisesti luomutuotannon ympärille rakentuva maantieteellinen alue, jossa viljelijät, yleisö, matkailutoimijat, yhdistykset ja julkiset viranomaiset sopivat paikallisten resurssien kestävästä hallinnasta, perustuen luonnonmukaisen tuotannon ja agroekologian periaatteisiin ja käytäntöihin.

Tavoitteena on alueen taloudellisen ja sosiaalisen potentiaalin maksimoiminen. Kuhunkin ekoalueeseen liittyy elämäntapaa, ravitsemusta sekä ihmisten ja luonnon välisiä suhteita koskevia näkökohtia..”

Teema ja muunnelmia

- Toimintamallia kehitetty Italian Cilentossa vuodesta 2004
- Levinnyt muualle Italiaan ja Eurooppaan, missä 60 – 70+ ekoaluetta
- Verkostot: International Network of Eco-Regions (IN.N.E.R) ja
- Global Alliance for Organic Districts (GAOD)
- Suomessa tuntematon (!)

Kokoavia havaintoja

- Ekoalueen maantieteellinen alue voi olla pieni tai suuri (yhdestä kunnasta maakuntien yhdistelmään).
- Ekoalueita perustettu useimmiten syrjäisille alueille, missä maaseudun kehittäminen haasteellista (vaikea luonnonmaantiede ja sosioekonominen kehitys, nuorten poismuuttoa jne.) (Ruotsin Ekodistrict Sörmland poikkeus).
- Ekoalueilla luomutilojen ja/tai luomuviljelyn alan osuus tavanomaista suurempi maan/alueen keskiarvoon nähden.
- Ekoalueita yhdistävä piirre aina luomun ja lyhyiden ruokaketjujen vahvistamispyrkimys, mutta myös muita toimia, kuten matkailua, paikkabrändäystä, luonnon- ja ympäristönsuojelua kontekstista riippuen.

Kokoavia havaintoja (2)

- Ekoalue voi lähteä liikkeelle eri tavoin, usein muutamasta aktiivista laajemmaksi yhteistyöverkostoksi.
- Toimivat ekoalueet ovat organisoituneet usein yhdistysmuotoon.
- Ekoalue ei ole ylhäältä säädelty institutionaalinen malli, vaan kehittämiskäytäntö, joka saa sisältönsä paikkakohtaisista olosuhteista ja toimijoista.
- Tutkimuksen näkökulmia ekoalueisiin ovat olleet mm. neo-endogeeninen maaseudun kehittäminen ja vaikuttavuus, vaihtoehtoiset paikalliset ruokajärjestelmät, agroekologinen kestävyys siirtymä, sosiaalinen vastuullisuus.

Miksi Etelä-Savo?

Kuva Rantasalmelta Sampo Luukkainen

Taustaksi:

- Etelä-Savo on pinta-alaltaan suuri, metsien ja vesistöjen kirjoma maakunta.
- Kokonaispinta-ala 17 099,02 km², josta vesistöjä 26 %
- Metsän osuus on 87 % maapinta-alasta, pellon osuus alle 1 %
- Luomupeltoa 10 000 ha (16,4 % maakunnan peltoalasta v. 2025).
- Asukasluku 130 000
- Vapaa-ajan asuntoja 45 000

Etelä-Savo voittoisa Best Organic Region 2024

Kuva Aura Lamminparras.

EU
 Organic

A W A R D S

Mitä meillä jo on?

Luomuhonen leipoo luomuruisleipää Savonlinnan Kerimällä

Kuva: Brita Suokas

Joka kymmenes eteläsavolainen viljelijä luomuviljelijä vuodesta 2015 alkaen

- 180 alkutuotannon luomutuotteiden tuottajaa, kasvintuotanto, tuotantoeläimet, mehiläistarhaus, kasvihuonetuotanto
- yli kolmasosalla luomukotieläintuotantoa.
- Luomupeltoa 10 000 hehtaaria - 16,4 prosenttia maakunnan peltoalasta vuonna 2025.
- Tunnettu erityisesti luomuvihannesten ja – marjojen sekä ja luomumaidon tuotannosta
- Juvalla ja Sulkavalla on ylitetty Suomen luomuohjelmassa asetettu 25 prosenttia luomupeltoa tavoite.
- 57 000 ha Metsähallituksen luontopalveluiden ja pieniä aloja lisäksi yksityismailla

Jatkojalostusketjuja tiloilla, yrityksissä ja ravintoloissa

- Luomutuotteiden jatkojalostusketjuja paikalliseen ja valtakunnalliseen vähittäiskauppajakeluun:
  - Ruisleipää Kerimäeltä, juureksia, sipulia ja kaalia sekä vihannesjalosteita Haukivuorelta, mahlaa ja kasviksia yhdistäviä maitohapatettuja juomia Pieksämäeltä.
- Luomutiloilla palveluita matkailijoille, majoitusta, tuotemyyntiä ympäri vuoden tilamyymälöistä ja REKO-piireissä.
- Edelläkävijöitä luomuraaka-aineiden käyttämisessä julkisten ruokapalveluiden aterioissa seurakuntien leirikeskuksissa ja oppilasruokailussa.

Tavoitteena luomuruokaa julkisten ruokapalveluiden aterioihin

- Portaat luomuun ravintoloita 14
- Ravintoloita, jotka ovat jo ylittäneet tavoitteen 18 % luomua vuoteen 2025 elintarvikehankinnoista **kaksi**
- 25 % vuoteen 2030 mennessä tavoitteen ylittäneitä **kaksi**

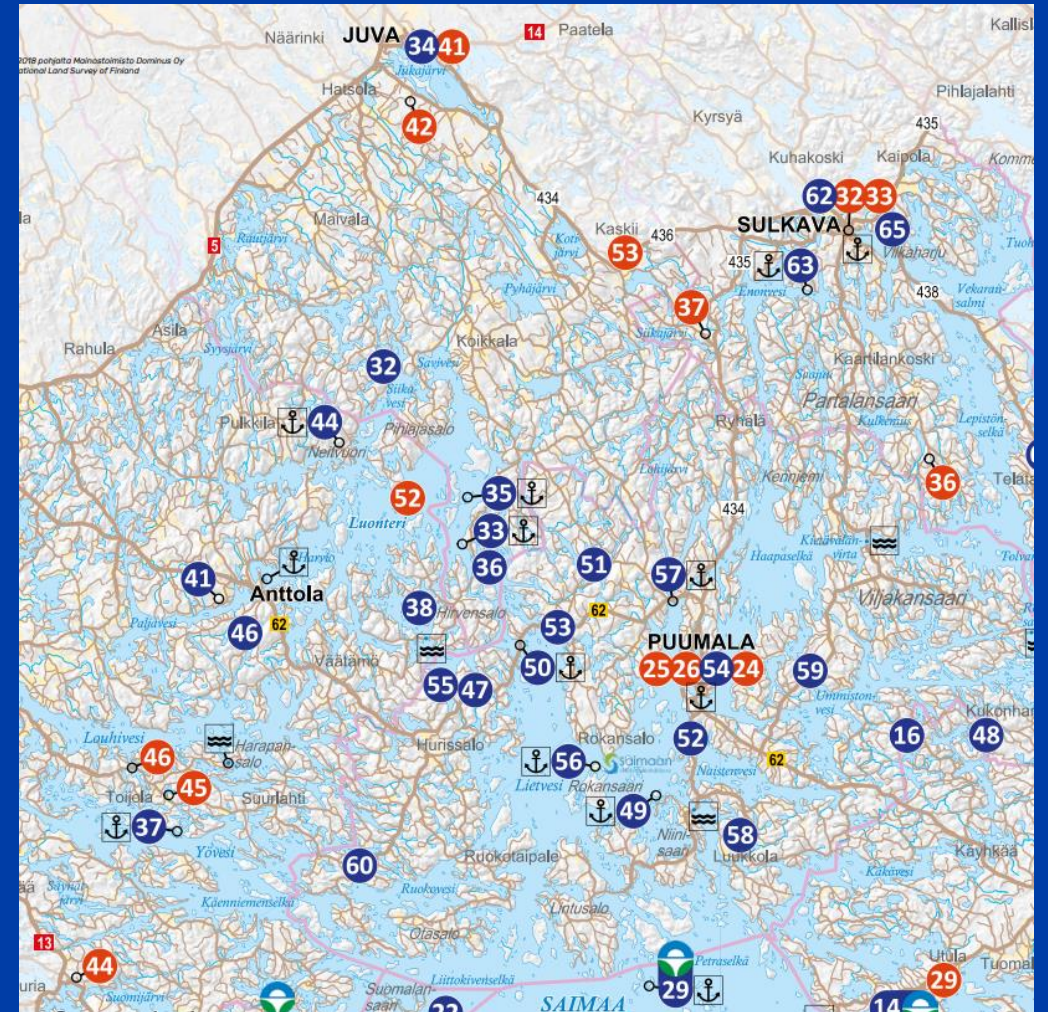

Pitkäjänteinen järviluonnon suojelutyö

- Saimaannorpan suojelua vuodesta 1979, kun norppa oli aivan lähellä sukupuuttoa.
- Nyt yli 500 norppaa, tihein kanta Savonlinnan seudulla.
- Kestävän sisävesikalastuksen toimenpiteitä KalaLeader toiminnassa:
- Norpille turvallisten pyydysten käyttöönotto ja troolikalastuksessa uhanalaiset lohikalat erotteleva säleikkö.
- Linnansaaren ja Koloveden kansallispuistot itäisessä Etelä-Savossa ja Repoveden kansallispuisto läntisellä reunalla maakuntaa.

Saimaa UNESCO Global Geopark

- Etelä-Savosta alueen sisällä Puumala ja Sulkava kokonaan, Juva ja Mikkeli osittain.
- Geologiset nähtävyydet, kulttuurikohteet, retkeilyreitit ja GEOfood -ruokareitti korostavat alueen geologista perintöä ainutlaatuisella tavalla.
- Tavoite on tukea kestävästä kehityksestä ja paikallista ruuantuotantoa.

**Pitäisikö ekoalueita saada myös
Suomeen?**

Ekoalueet EU:n politiikkaympäristössä jo 2021

Luomutuotannon EU-toimintasuunnitelma

Suunnitelma käsittää 23 toimea, jotka jakautuvat kolmeen toimintalinjaan:

- Toimintalinja 1: kysynnän kasvattaminen ja kuluttajien luottamuksen varmistaminen
- Toimintalinja 2: siirtymän tukeminen ja koko arvoketjun vahvistaminen
- Toimintalinja 3: luonnonmukainen tuotanto esimerkkinä muille – luonnonmukaisen viljelyn kestävään kehitykseen tuoman panoksen lisääminen.

Luomutuotannon EU-toimintasuunnitelma COM/2021/141 (2021).

Saatavissa: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/future-organics_fi#luomutuotannon-eu-toimintasuunnitelma

- Ekoalueilla (biodistrict) vahva asema Luomutuotantoa koskevassa toimintasuunnitelmassa (COM 2021/141)
- **Toimi 14: Jäsenvaltioita kannustetaan tukemaan ekoalueiden kehittämistä.**
- *”Ekoalueet ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi yhdistää luonnonmukainen viljely ja muu paikallinen kehittämistoiminta..”*
- *Ekoalueilla on merkittävä potentiaali alueellisten ruokajärjestelmien kestävyuden ja ruoantuotannon ekologisen perustan vahvistamisessa EU:n pelloilta pöytään ja biodiversiteetti -strategioiden mukaisesti.*

Ekoalueet 2028+ politiikkaympäristössä?

Europe's budget – Unlocking synergies integrating EU funding for farming and rural communities, 2026.
European Commission: DG for Agriculture and Rural Development. Saatavissa:
<https://data.europa.eu/doi/10.2762/4452856>

- Ekoalueet tuodaan esille EU:n uutta CAP-budjettia koskevassa viestinnässä esimerkkinä kontekstista, missä maatilojen kilpailukykyä voidaan kehittää integroitujen alueellisten arvoketjujen avulla.
- ”Ekoalueilla toimivat viljelijäosuuskunnat tekevät yhteistyötä paikallisviranomaisten, yritysten, matkailutoimijoiden ja paikallisyhteisöjen kanssa yhteisen brändin luomiseksi ja investointien yhteensovittamiseksi, mikä tuottaa lisäarvoa jokaiselle ketjun osapuolelle.”
- ”Ekoalue tarjoaa hallinnointialustan, joka mahdollistaa rahoituslähteiden ja toimijoiden yhteensovittamisen, tehden monivuotisen rahoituskehityksen (MFF) varojen käytöstä tehokkaampaa, johdonmukaisempaa ja vaikuttavampaa.”

Ekoalueet tulevaisuuden viljelijöiden visioissa

GENERATIONAL RENEWAL - THE VISION OF THE YOUNG
ORGANIC MOVEMENT FOR THE FUTURE OF
AGRICULTURE AND FOOD

Generational renewal - the vision of the young organic movement for the future of agriculture and food. Organics Europe Youth Network (2025). Saatavissa: https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2025/07/OEYN_Policy_Generational-Renewal_Position-Paper_202507.pdf?dd

”Maaseudun kehittäminen on tärkeä tekijä, jotta maatalousala olisi houkutteleva myös nuoremmille sukupolville, jotka tarvitsevat pääsyä maaseudun palveluihin.

Eräät kiinnostavat aloitteet, kuten ekoalueet (bio-districts), ovat hyvä tapa elävöittää maaseutualueita.”

Lähteet

- Dias, R. S., Costa, D. V. T. A., Correia, H. E., & Costa, C. A. (2021). *Building Bio-Districts or Eco-Regions: Participative Processes Supported by Focal Groups*. Agriculture, 11(6), 511. <https://doi.org/10.3390/agriculture11060511>
- European Commission: Directorate-General for Agriculture and Rural Development, *Europe's budget – Unlocking synergies integrating EU funding for farming and rural communities*, 2026, <https://data.europa.eu/doi/10.2762/4452856>
- Furtschegger, C., & Schermer, M. (2015). *Bioregion Mühlviertel – Austria: Full case study report*. University of Innsbruck. https://projects.au.dk/fileadmin/projects/healthygrowth/Case_Study_reports/Report_Austria_BioregionMuehlviertel.pdf
- Guareschi, M., Maccari, M., Sciurano, J. P., Arfini, F., and Pronti, A. (2020). *A methodological approach to upscale toward an agroecology system in EU-LAFSs: the case of the Parma Bio-District*. Sustainability 12:5398. <https://doi.org/10.3390/su12135398>
- Lamine, C., Pugliese, P., Barataud, F., Berti, G., & Rossi, A. (2023). *Italian biodistricts and French territorial food projects: how science-policy-experience interplays shape the framings of transitions towards sustainable territorial food systems*. Frontiers in Sustainable Food Systems, 7. <https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1223270>
- Packer, G. (2025). *The Role of Bio-Districts in Shaping Rural Development: A Social Sustainability Perspective*. Doctoral Dissertation, University of Bologna, Italy. https://amsdottorato.unibo.it/id/eprint/12423/1/Packer_Giacomo_Tesi.pdf
- Pugliese, P., Antonelli, A & Salvatore, B. (2015). *Bio-district Cilento. Full Case Study Report*. <https://orprints.org/id/eprint/29252/7/29252.pdf>
- Stefanovic L and Agbolosoo-Mensah O.A (2023). *Biodistricts as a tool to revitalize rural territories and communities: insights from the biodistrict Cilento*. Frontiers in Sustainable Food Systems, 7. <https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1267985>
- Stotten, R., & Froning, P. (2023). *Territorial rural development strategies based on organic agriculture: the example of Valposchiavo*, Switzerland. Frontiers in Sustainable Food Systems, 7. <https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1182993>
- Stotten, R., & Bui, S., Pugliese, P. & Schermer, M., & Lamine, C. (2017). *Organic Values-Based Supply Chains as a Tool for Territorial Development: A Comparative Analysis of Three European Organic Regions*. International Journal of Sociology of Agriculture and Food. 24. 135-154. <https://doi.org/10.48416/ijfaf.v24i1.120>

Kiitos!

Kohti ekoalueita

LUOMU
LIITTO

Saimaan Luomu ry

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Lisätietoa hankkeesta:

